

Oqaatit pillugit oqallinneq

Imaangilaq eqqortoq eqqunngitsorlu sumiinnerinik ilinniartitsiniassagama, tamannami inuit ataasiakkaat nammineq eqqortuutitartik malersorlugillu illersussaqaarmatigit, taamaattorli oqaatsivut pillugit oqallinnermi assut soqutigintartippara sapinngisamik siammassissumik oqallinerup ingerlanneqarnissaat, taamaattumik tunngavilersuutigisannik anngusserusullunga.

Namminersulernitta ullua nuannaarutigeqisatsinni ataatsimoorfigisatsinnilu oqaatsivut nalliuttorsiuutigalugillusoq ingerlapparput. Nuannaarpugut namminiilivinnissaq orninniarlugu suleqatigiilluta angusarput qinersinitsigut naqqissuseratsigu, nuannaarpugut pisortatigoor-tumik oqaatsivut pingaernerpaatut kiisami inissinneqartut oqariartuutini tamanit nukittunersaalluni naqqissuserneqarmat.

Qujanaqaaq kalaallit oqaatsivut pisortatigoortumik sallerfaatut inissinneqarmata – taamatut oqarneq paatsoorneqassanngilaq arlalinnik oqaatsinik atuisinnaanissap aqqustissinneqartuarnissaanik tapersersunngitsunga, tapersersorpakkami minnerunngitsumillu takujuarakku nalunagulu arlariinnik oqaaseqartuunerup iluaqutissartaqarnera.

Taamaattorli peqqinnartuuvog oqaatsivut ingerlaavartumik oqallisigineqarnissaat, soorlu pissusissamisoortoq nunani allaniit kalaallit nunatsinni immikkuullarissuunerput immikkoortugillu tulluusimaarutigeqisartagarpullu kinaassuseq atornissaanik siuarsaajuarnissarput.

Nunami maani oqaatsit pineqalersillugit suliluunniit oqallinneq ingerlalinngitsog tupinnaqaaq erngerluni sangutinneqartarmat, soorlu amqip qalipaataanik immikkoortitsinertut, kikkut tamat naqisimaneqaratik oqalussinnaanerinik killilersuiniarnertut, allat oqaasiinik akuersaanginnertut, ataqqinninnginnertut, pingitsaaliinertut, upperisamik killilersuiniarnertut, ilaluarnertut, kingullertigullu avissartitsiniarnertut saqqummiussisoqarmat. Oqaatsigujuna illersorniaripput tammatsaaliniarlugillu imaangitsog allarpasuit neqitaliullugit allat qanoq oqarnissaanik aarlerinernik tunngavilersuutilerluta nipangersarneqassalluta taamatut isumaqaqqusaanata – kikkunuku naqisimaneqarani oqalusinnaanissaanik nipangersaasut?

Inuiattut immikkoortugit pingaernerpaq ullumikkut inuit qiviarutsigit isikkutigut takussaangilaq, isikkutigummi allaangilagummi tassa europamiut, inuusaatsivut qiviarutsigu allaangilagummi tassa europamiut nal. arfineq pingasut suliertussuugut nal. taamaalppat soraasuugut, illoqarfiit qiviarutsigu illut najukkat, nerisat, aningaasat, meeqqeriviit, atuarfiit, ilinniarsiit [il.il](#). tassaviit europamiut, ullumikkut allaaqqutituagut ilamerngi tassaalersimapput oqaatsit.

Kingullertigit nunani allaniit naliliisut ilaagaat Unesco, taakkulu oqariartuutigaat “kaallisut” tassaasut oqaatsit ulorianartorsiortinneqartut, naliliinnermi atuuppoq ullumikkut atorneqarneranik allannortitsisoqanngippat taamatut inissisimasoqartoq, tamannalumi nammineq inuttut oqaatitsinnik kalaaliussusermillu suliniuteqarnissamik pituttueqataallunilu pisussaaffiliivoq akisussaaffimmik annertuumik tunisiutigaluni.

Inuttut kinaasutsimik pingaartitsigutta minnerunngitsumillu inuup tamakkiisup akuerineqartup tulluusimaarsinnaanissaanik tapersersuigutta avaqqussinnaangilarput oqaatsivut iliuseqarfiginissaat ineriartortuarnissaallu tapersersornissaat – inuttut kinaassuserisag

paasilluassagukku oqaatsit atorsinnaanissaat avaqqunneqarsinnaangillat. Allatut eqqarsarnej paaserusukkaluaqalugu paasisinnaangilara atuisuusugut oqaatsivut ataavarsinnaanissaanik aqutissiuissusaagatta, soorlu inuiaat allat namminneq oqaatitit siuarsarnissaat minnerusumik annerusumilluuniit iluatsittumik angusimagaat – qiviaannarutsigu tuluit oqaasii.

Kalaallisuinnaq oqaaseqartuusut minnerusutut inissinneqartuarnerat akuerisaangitsutullu misigitinneqarneqartuarnissaat ullumikkut takusinnaavarput ajoraluartumik suli atuutinniarneqartoq, akuerisaanginnerat annertusarnissaat ujartorniarneqarpoq – killormut nunatsinni inuit sulisinnaalluortopassuit kalaallisuinnaq oqaasiliusut nunatsinni atorfissaqartinneqarnerulernissaat ujartorneqartariaqartoq taamaaliornianngilagut, tassamigoq ullumikkut inatsisartuni ilaasortaasut sisamat kalaallisut oqalussinnaangitsut aallaavigalugit nunatsinni suut atuutissanersut oqallitissagatta – taava aperissaanga: kikkummaa oqaatsiminnik malersugaasut?

Suka.K.Frederiksen, Narsaq